

อะไร(แม่ง)ก็เป็นศิลปะ : ALIVE นิทรรศการที่ผสมผสานงานศิลปะจากสองยุคสมัยเข้าไว้ด้วยกัน

DATE PUBLISHED: 10.03–16.03.2017

AUTHOR: ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์
PHOTOGRAPHER: BANGKOK CITYCITY GALLERY

RETRIEVED FROM:

https://www.matichonweekly.com/art/article_28242

เมื่อปลายเดือนพฤศจิกายนปีที่ผ่านมา ได้ไปดูงานนิทรรศการศิลปะที่น่าสนใจงานหนึ่ง แต่จนแล้วจนรอดก็ยังไม่มีโอกาสได้เขียนถึง จนเวลาล่วงเลยผ่านไปหลายเดือน นิทรรศการของเขาจบไปแล้วก็ยังไม่ได้เขียน พึ่งจะได้มีโอกาสหยิบมาเขียนก็คราวนี้นี่แหละ

ซึ่งอันนี้ก็ต้องขอภัยท่านผู้อ่านและศิลปินมา ณ ที่นี้ด้วย

นิทรรศการครั้งนี้มีชื่อว่า ALIVE เป็นนิทรรศการแสดงเดี่ยวครั้งสำคัญของศิลปินสตรีตอาร์ตระดับแนวหน้าของเมืองไทยอย่าง อเล็ก เฟซ (Alex Face) ที่จัดแสดงที่หอศิลป์ บางกอก ซิตี้ ซิตี้ แกลเลอรี (BANGKOK CITYCITY GALLERY)

พูดถึงชื่อ อเล็ก เฟซ คนทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในวงการสตรีตอาร์ตอาจไม่ค่อยคุ้นเคยเท่าไร

แต่หลายคนอาจร้องอ้อ ถ้าเราบอกว่าเขาเป็นเจ้าของผลงานศิลปะพ่นสีสเปรย์ตามท้องถนน ในแคแรกเตอร์ของเด็กน้อยสามตา หน้าบึ้ง สวมชุดมาสคอตกระต่าย ที่มีให้เห็นบนกำแพงต่างๆ ทั่วกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นๆ ไปจนถึงเมืองนอกเมืองนา

อเล็ก เฟซ หรือในชื่อจริงตามบัตรประชาชนว่า พิศพล แดงรื่น ศิลปินหนุ่มผู้ถือกำเนิดจากจะเข็งเถราเขาเข้าศึกษาในภาควิชาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แต่แบ่งความสนใจและความหลงใหลให้กับศิลปะบนท้องถนนอย่างสตรีตอาร์ต (Street Art) และกราฟฟิตี้ (Graffiti) ไปพร้อมๆ กัน

หลังจากเรียนจบ เขาก็ยังสร้างสรรค์งานศิลปะแนวสตรีตจากงานใบหน้าซึ่งทำให้เขาเป็นที่รู้จักในชื่อนี้ นั่นเอง

“ช่วงเรียนศิลปะที่ลาดกระบังฯ ผมก็เริ่มพ่นกราฟฟิตี้ ช่วงนั้นจะว่าไปก็เป็นช่วงค้นหาตัวเองสุดๆ สำหรับนักศึกษาศิลปะ เป็นช่วงสนุกกับการลองผิดลองถูก เป็นวัยรุ่นด้วยใจ

แต่การพ่นกราฟฟิตี้ไม่เกี่ยวกับการเรียนเลยนะ คือมีเพื่อนคนหนึ่งที่เป็นตัวนำในการหาอะไรประหลาดๆ มินเอาหนังสือ Street Art ของฝรั่ง ที่มีงานของ บาร์รี่ แม็กกี (Barry McGee) เดฟ คินซีย์ (Dave Kinsey) มา ผมดูแล้วก็ชอบเลย มินเจ๋งว่ะ! สไตลมันเรียบง่ายในความรู้สึกผม

แบบเขาเอาสีมาปาดๆ แล้วก็ตัดเส้นต่างๆ ซึ่งแบบนี้ทำในงานเรียนไม่ได้นะ เขาไม่ให้ผ่าน ผมก็เลยรู้สึกว่ามันเป็นความชอบส่วนตัวมากกว่า

ตอนเรียนผมก็เรียนภาพพิมพ์ด้วย ซึ่งมันก็ค่อนข้างจะคนละเรื่องเลย กระบวนการทำภาพพิมพ์มันมีขั้นตอนเทคนิคเยอะ ทำงานแต่ละชิ้นใช้เวลาเป็นเดือน แต่เวลาออกไปพ่นเนี่ย มันเสร็จเลยใจ

จำได้พอดูหนังสือเสร็จผมหาซื้อสี่สองกระป๋อง สีแดงกับสีขาว พันบนซากรถโบราณแถวซอยหอพักผม

พอพันแล้วมันสนุกมาก มันเหมือนเราได้ปลดปล่อยอะไรบางอย่าง ตัดเส้นแป็บเดียวเป็นงานละ

ไม่สวยหรอก แต่มันนะ

ผมพันตั้งแต่บ้านเช่าตัวเอง จนไปปากซอย ขยับไปในซอย แล้วช่วงนั้นกำลังแห่เทคนิคใหม่ๆ เวลาเราดูงาน Street Art เมืองนอกมันก็มีโปสเตอร์ มีสแตมป์ (ภาพลข) มีเทคนิคต่างๆ ผมทำทุกเทคนิค ทำจนเต็มลาดกระบ้ง จนเขาเกลียดขี้หน้าผมมากนะ เขาเรียก “ไอ้หน้า” เพราะเมื่อก่อนผมพันหน้าตัวเอง

ที่พันหน้าตัวเองก็เพราะเอาองค์ประกอบมาจากตอนที่เรียนภาพพิมพ์นั้นแหละมาพัน

ตอนแรกพันชื่อตัวเองก่อนแล้ว พันไปพันมา รู้สึกว่าผมอยากเล่นกับพื้นที่มากกว่า เพราะบางทีชื่อตัวเองมันเป็นการจำกัดรูปแบบมากเกินไป เวลาเราเล่นกับพื้นที่แล้วมันน่าเบื่อ ไม่น่า ผมก็เลยพันหน้าของผมลงบนกำแพง

เพราะผมคิดว่ากราฟฟิตี้มันคือการประกาศตัวตน ใช้ไหม ฝรั่งมันบอกว่ากราฟฟิตี้มันคือการ Put Your Name Everywhere คือการ Vandal คือการทำลาย ผมก็เลยคิดว่าถ้าฉันผมประกาศตัวตนด้วยการเสนอหน้าดีกว่าไหม เป็นกราฟฟิตี้ลายเส้นง่ายๆ รูปหน้าผมครึ่งหนึ่งโผล่มาบนกำแพง เพราะตอนนั้นผมใช้วิธีแอบพันข้างอะไรบางอย่าง ไม่ได้ขอใคร เดินกลางคืนพันกันไปเรื่อยกับเพื่อน มันก็เลยต้องเร็ว ต้องทำงานให้มันฉับไว และดูรู้เรื่องเลยว่าคือหน้า ให้คนเกิดคำถามว่า ทำไมต้องมีหน้าวะ?

ผมพันแบบนี้อยู่ 7 ปี จนผมเบื่อเซ็งตัวเองนะ

แต่ด้วยความที่อยากทำให้คนจำหน้านี้ให้ได้ เพราะกราฟฟิตี้มันคือการทำให้เกิดภาพจินตนาการ ให้เกิดคำถาม ซึ่งก็คือหลักของงานโฆษณา นั่นแหละ

ก็เลยเป็นที่มาของชื่อ Alex Face มาตั้งแต่ตอนนั้น ซึ่งมาจากฉายาของผมตั้งแต่สมัยเรียนว่า Alex และด้วยความที่ผมพันหน้า ผมก็เลยเติมคำว่า Face หลังฉายาผมลงไป เพราะ Alex เฉยๆ มันก็ดูธรรมดาไปนิดนึง มันก็เลยเป็น Alexface มาตั้งแต่ตอนนั้น”

แต่ในปี 2551 เขาก็เปลี่ยนแนวทางการทำงานใหม่ ด้วยการสร้างแคแรกเตอร์เด็กสวมชุดมาสคอตกระต่ายสีขาว ที่มีตาที่สามคอยเฝ้าระวังภัย โดยได้แรงบันดาลใจจากลูกสาวแรกเกิดของเขา

“ผมพันหน้าจนเอียนนะ ช่วงนั้นผมเบื่อและอยากหาแรงบันดาลใจใหม่ๆ และอยากเปลี่ยนงาน ประกอบกับการที่ผมมีปัญหาเกี่ยวกับคนแถวนั้น คือการลักลอบพันเนี่ย มันอาจมีผลกระทบที่ไม่ดีกลับมาหาเรา เจ้าของที่ที่โดนพันเขาอาจจะไม่เข้าใจ เขาก็โกรธแหละ

ผมก็เข้าใจเขานะ หลังๆ พอโดนกระทบมากๆ ผมก็เลยย้ายที่อยู่ใหม่เลยดีกว่า

อีกอย่างช่วงนั้นผมมีลูกพอดี้ ซึ่งลูกสาวผมนี่แหละ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้ผมทำแคแรกเตอร์เด็กสวมชุดมาสคอตสัตว์ขึ้นมา

แคแรกเตอร์นี้มันดูเหมือนเป็นกระต่าย แต่ความจริงมันก็ไม่เชิงเป็นกระต่ายซะทีเดียว ผมอยากให้มันดูเป็นอารมณ์เหมือนเด็กที่ไร้เดียงสา ดูเป็นเหยื่อ เพราะผมคิดว่ากระต่ายเป็นสัตว์ที่น่าจะเปรียบเทียบกับความเป็นเหยื่อได้ดี แล้วหูมันก็แสดงอารมณ์ได้ หูตกมันเศร้า หูตั้งมันตื่นเต้น อะไรแบบงี้

ผมได้ไอเดียอีกอย่างมาจากตอนดูข่าวเด็กที่ถูกทำร้าย เด็กห้าเดือนถูกระต่าย พอเรามีลูกด้วยก็เลยคิดว่า มันทำได้

ยังไงวะ! จิตใจมันทำด้วยอะไร? ผมเลยทำออกมาเป็นภาพของเด็กที่ถูกกระทำร้าย เลือด ขนหลุด ผมก็เลยเอาแคแรกเตอร์นี้มาเล่าเรื่องเด็กที่ถูกทำให้เป็นเหยื่อ หน้าตาทีไรจะดูกังวลหน่อย

หลังจากนั้นผมก็เปลี่ยนวิธีการพ่นใหม่ด้วย โดยไปขอติดต่อบบบนกำแพงที่เราคิดว่าเราจะทำงานด้วย ไม่ต้องไปทำ หลบๆ ซ่อนๆ อีกต่อไป แล้วก็ทำงานให้มันมีประเด็นขึ้น เพราะเราคิดว่าเราน่าจะเอาสิ่งที่เรียนมาเรื่องของแนวความคิดมาใช้ ไม่ใช่แค่พ่นหน้าตัวเองไปวันๆ แล้วเหมือนพอเราเปลี่ยนวิธีการทำงาน มันก็เริ่มมีไอเดีย มีคอนเซ็ปต์เข้ามา เริ่มมีตัวละครมาเล่าเรื่อง ผมก็ได้เทคนิคใหม่ๆ จากที่ตัดเส้นง่ายๆ ก็เริ่มเอากักษณะที่ฝึกมาตั้งแต่เด็กๆ มาใช้

ทำสตอรี่บอร์ดให้มันเป็นงานจิตรกรรมที่เราตั้งใจวาดจริงๆ ไปเลย”

งานศิลปะบนพื้นที่สาธารณะอย่างสตอรี่บอร์ด เป็นงานศิลปะที่แตกต่างจากงานศิลปะทั่วๆ ไปตรงที่ โดยปกติ คนดูจะต้องเข้าไปดูงานศิลปะเหล่านั้นในหอศิลป์หรือพิพิธภัณฑ์ แต่งานสตอรี่บอร์ดไม่เป็นเช่นนั้น มันออกมาอยู่ข้างนอกบนพื้นที่สาธารณะ ตามท้องถนนหนทาง บนพื้น ผนัง กำแพง ให้คนได้สัมผัสและเข้าถึงโดยตรง

“สตอรี่บอร์ดมันเป็นพื้นที่ที่คนเห็น เราได้เปรียบตรงที่เราได้พูด ได้สื่อสาร เพราะฉะนั้น เราก็ควรจะสื่อสารผ่านงานศิลปะนี้แหละ ทำให้มันเป็นพื้นที่ในการคุยในการสื่อสารกับคนเลยก็แล้วกัน

คือช่วงที่เรียนผมสังเกตวงการศิลปะในบ้านเรา เคยแสดงผลงานกับเพื่อนกับอาจารย์ แล้วเราก็เห็นว่ามันไม่มีคนมาดู คนที่มาก็เป็นคนหน้าเดิมๆ คนที่เรียนศิลปะด้วยกัน เพื่อนๆ กันนี่แหละ

นอกจากนั้น ผมสังเกตว่ามันจะมีคนหรือสองคนเท่านั้นที่เป็นคนที่ไม่เกี่ยวข้องแล้วเดินเข้ามางงๆ นะ ว่า อ้อ มีนิทรรศการหรือ? เข้ามาดู แล้วก็ไป

เขาไม่รู้มาก่อนด้วยซ้ำว่ามีนิทรรศการ เขาแค่บังเอิญเดินเข้ามา

ผมอยากให้คุณมาดูงานไม่ใช่แค่คนในวงการศิลปะเท่านั้น เราจะทำงานศิลปะไปเพื่ออะไร ใช้เวลา ลงทุนสารพัด เพื่อให้พอมาแสดงแล้วไม่มีใครดู อย่างมากก็มาวันเปิดวันนึง ที่เหลือเงียบ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ผมก็เลยคิดว่า แสดงมันข้างถนนนี่แหละ

เพราะฉะนั้น ทุกที่ที่ผมไปพ่น ผมก็เลยคิดว่าเราทำงานเพื่อเป็น Free Art ด้วย เป็นการแอนตี้ป้ายอิงค์เจ็ต ป้ายโฆษณา เป็นการแอนตี้ความเป็นกรุงเทพฯ ว่าถ้ากราฟฟิตี้มันผิด แล้วป้ายโฆษณาไม่ผิดหรือวะ? มันไม่เห็นสวยเลย ปรี๊ดป้ายออกมาแล้วเอาไปแปะมั่วๆ วันนึงมันเก่าแล้วก็กลายเป็นขยะแขยงอยู่ตามท้องถนน

ทัศนวิสัยแบบนี้มันสวยหรือวะ?

ผมเลยอยากจะแสดงความย้อนแย้งเหล่านี้ออกมา มันเลยกลายเป็นว่าพอยิ่งพ่นมันยิ่งสนุกใหญ่เลย”